

Joan Alginet, gerent del GALP Mar de l'Ebre: «La pesca ja ha començat a repensar el seu present i el seu futur»

El gerent del GALP Mar de l'Ebre fa balanç de les accions dutes a terme per l'ens i aporta la seua visió sobre els problemes que afronta el sector pesquer i aquícola al territori

Joan Alginet Aliau (1988, Deltebre) és Llicenciat en Ciències Polítiques i de l'Administració per la UAB i màster en lideratge per a la gestió política per la mateixa universitat. Ha estat tinent d'alcalde i regidor de Deltebre (2011-2015) i actualment és el cap de l'oposició a l'Ajuntament de Deltebre. Des de desembre de 2016, és el gerent del GALP Mar de l'Ebre.

En els darrers anys, quan s'ha parlat d'estratègies de desenvolupament en l'àmbit de la pesca i l'aquicultura, ho hem associat al Grup d'Acció Local Pesquer (GALP) Mar de l'Ebre. D'on naix este ens?

Els Grups d'Acció Local Pesquers són instruments de la política pesquera de la Unió Europea emmarcats en el Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP). Som els encarregats de gestionar els ajuts europeus a territoris pesquers que tinguen, com a requisits, una coherència geogràfica i comunitats pesqueres d'una envergadura petita. Amb una realitat que s'adeia perfectament al nostre territori, un grup de confraries de pescadors van iniciar els tràmits amb la Direcció General de Pesca i Afers Marítics de la Generalitat per tal d'esdevenir un grup d'acció local. És va constituir

l'associació a l'estiu de 2016 i es va redactar l'estratègia de desenvolupament local participativa que va rebre el vist-i-plau de la Generalitat. Des de l'octubre de 2016 som un dels dos grups catalans de pesca i dels més de tres-cents que hi ha en tot l'àmbit marítim europeu. Les Terres de l'Ebre tenim certa experiència en els GALP pesquers ja que som l'únic territori català que en l'anterior programa operatiu va tenir un grup d'acció local de Pesca.

Qui en forma part?

La composició dels GALP és sectorial i cada sector està amb equilibri amb la resta, és a dir, cap dels sectors que el componen té majoria per prendre decisions. Tenim el sector pesquer, format per les 5 confraries de pescadors de les Terres de l'Ebre; el sector públic, amb la participació dels set ajuntaments costaners i amb activitat pesquera (Alcanar, l'Ametlla de Mar, l'Ampolla, Amposta, Deltebre, Sant Carles de la Ràpita i Sant Jaume d'Enveja); el sector privat, amb la presència de diverses empreses vinculades al mar i les activitats nàutiques; el sector aquícola, que al delta els representa la Federació de Productors de Mol·luscs del Delta de l'Ebre (FEPROMODEL) i per últim un sector social format per ONGs o entitats sense ànim de lucre. Avui dia som un total de 28 socis.

El GALP Mar de l'Ebre gestiona un pressupost de 3.607.702 euros, que en un inici, es va preveure repartir en un període de set anys fins al 2023. Quins han estat els projectes seleccions en la primera convocatòria?

La primera convocatòria després de demores produïdes per diversos motius administratius i per l'aplicació de l'article 155, no va arribar fins a finals de 2017. No obstant, l'any 2017 el vam dedicar a visitar tots els municipis del grup i presentar el que suposava la convocatòria d'ajuts. I el resultat ens va sorprendre molt positivament, ja que es van presentar un total de 64 projectes. D'estos, 32 projectes van rebre una intensitat d'ajuda entre el 45 i 90%, el que va suposar un 86,09% d'execució entre els recursos previstos i els recursos executats.

La tipologia dels projectes finançats correspon a la filosofia transversal i geogràfica del nostre territori, fet que encara ens fa estar més satisfets pel repte que això suposa. Hem finançat projectes a aquicultors, a operadors del sector del peix, a restaurants i empreses d'activitats nàutiques i turístiques, a ajuntaments i a entitats sense ànim de lucre. Projectes productius o no productius, però tots amb el propòsit de dinamitzar l'economia blava i posar en valor la qualitat del producte de la Mar de l'Ebre.

La direcció General de Pesca i el GALP van acordar aprovar una convocatòria extraordinària d'ajuts per a este 2019. Per què?

El programa operatiu està dotat de pressupost fins l'any 2023. Amb la primera convocatòria estava prevista una doble convocatòria pel 2018 i 2019, per tant fins el 2020 no tornaríem a tenir convocatòria d'ajuts. Este fet ens va generar força neguit, sobretot perquè suposava posar fre a la inèrcia que havíem aconseguit impulsar amb molt de sacrifici. Amb este propòsit, va ser el nostre grup el que va proposar a la Direcció General de Pesca i Afers Marítims traslladar l'import previst pel 2023 a una convocatòria extraordinària l'any 2019, i ens ho van acceptar. No ha estat una convocatòria de 500.000 euros com les que tenim previstes en les properes anualitats, però ha tingut la mateixa repercussió que les del 2018 i 2019. Estem molt contents.

El gerent del GALP Mar de l'Ebre a l'interior de la llotja de la confraria de pescadors 'Verge del Carme' de la Ràpita Foto: Sofia Cabanes

En què ha consistit esta nova convocatòria?

L'objectiu era no perdre el camí engegat l'any 2018. Ara les empreses dels municipis pesquers coneixen el grup, coneixen la realitat de la convocatòria dels ajuts per al desenvolupament local participatiu, i a més, el termini entre l'execució del projecte i la justificació i cobrar-lo és reduït a tres mesos, i esta eficiència per part de l'administració catalana ens ha fet guanyar credibilitat al territori. La convocatòria extraordinària de 2019 ha estat de 361.764,70€ i hem rebut 54 sol·licituds. Un 82% corresponen a projectes productius d'empreses de la zona. La Ràpita i Deltebre són els municipis on hi ha més promotors.

La crisi de preus, la sobreexplotació i la globalització del mercat han abocat en els darrers anys al sector pesquer a una persistent crisi de la que sembla que només se'n sortirà aplicant reformes profundes. Per on passa la supervivència del sector?

El sector pesquer i aquícola perviu cada dia entre les dificultats inherents del sector primari i els reptes que l'envolten, però conscients que la recepta no pot ser l'espera passiva o els subsidis. I este fet els fa guanyar credibilitat davant les administracions i davant la societat. La pesca, concretament, ja ha començat a repensar el seu present i el seu futur. Els pescadors diuen sovint una frase que resumeix tots els reptes que tenen per davant : ?sortir a pescar euros i no peix?. Una bona comercialització serà sense cap mena de dubte el cavall de batalla. Tot i els problemes, que no podem negar-los, la qualitat del nostre producte és única, i només depèn de nosaltres.

?Mentre no siguem conscients a casa nostra del valor del nostre producte, no podrem projectar-nos

cap a fora?

El turisme i la revalorització del producte més enllà de les nostres fronteres són la clau de volta del futur?

El repte de la internacionalització ha de ser una fase que ha de ser complementària a la feina que encara hem de fer dintre les nostres fronteres i concretament al nostre territori. Mentre no siguem conscients a casa nostra del valor del nostre producte, no podrem projectar-nos cap a fora. Cal dir que hem avançat molt, i cada cop hi ha consciència i compromís amb el producte kilòmetre zero, i és que els primers que hem de creure'ns el que tenim som nosaltres. I no només en producte, també en turisme i projecció natural i paisatgística.

En els darrers anys han existit diversos intents per fomentar el pescaturisme aquí al territori, com ja s'ha fet en altres països de la mediterrània. Cal un nou impuls d'este tipus d'iniciatives?

El pescaturisme presenta unes complexitats logístiques i de mercat que difícilment tindran cabuda a la nostra zona. A més, adaptar les embarcacions a la normativa i fer viable l'època de més afluència turística amb les parades ordinàries de vedes biològiques dificulta desenvolupar correctament l'activitat. Però el turisme pesquer (a port) és una extraordinària oportunitat. Conjugant l'activitat pesquera amb el turisme pesquer per exemple, és una de les oportunitats que té el sector damunt la taula, i que confraries com la de la Ràpita, ja s'han posat a treballar amb una perspectiva immediata amb un pla estratègic per desenvolupar-lo.

Entre les problemàtiques recents del sector pesquer, en destaca l'expansió imparable del cranc blau. Des del sector és mira amb molta temença l'evolució d'esta espècie i es demanen solucions que, sovint, no són ràpides. Com s'ha d'afrontar este problema?

La gent de l'Ebre dels problemes sempre traiem oportunitats, i amb el cas del cranc blau ho estem demostrant. Esta espècie ha vingut per quedar-se i tot i els problemes que genera, tenim l'oportunitat que gastronòmicament presenta unes característiques que el fan exquisit i compatible amb la nostra cuina. De fet, experts gastronòmics dels EEUU el situen al mateix nivell que la gamba roja. Hem de comercialitzar-lo bé, posant en valor la seua qualitat, i ser capaços de desenvolupar activitats de transformació i manipulació que puguin donar resposta a les necessitats del mercat i optar per l'exportació.

?Al mar, la dona ha estat un col·lectiu històricament silenciada i era d'absoluta justícia buscar instruments que l'ajudin a visibilitzar-la?

Una de les iniciatives impulsades a redós del GALP ha estat l'Associació Catalana de dones de la mar, de la qual la rapitencina Maribel Cera n'és la presidenta. Quins són els objectius d'este projecte?

Projectar una Associació Catalana de Dones de la Mar era d'aquells reptes que fa uns anys semblava impossible. Al mar, la dona ha estat un col·lectiu històricament silenciada i era d'absoluta justícia buscar instruments que l'ajuden a visibilitzar. També tenim clar que no es només qüestió de donar-li visibilitat, cal anar més enllà i apostar per una formació constant de les dones i oferir-los espais de responsabilitat i àmbits de treball en el món de la pesca i l'aqüicultura. Gràcies a secretaries de confraries de pescadors com Isabel Betoret (a la Cala) o Trinidad Agundez (a l'Escala) que porten molts anys picant pedra en un món majoritàriament d'homes, ha estat possible que avui una dona pescadora rapitencina en pugui ser la presidenta. També cal dir que la consellera d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació Teresa Jordà i el nostre director general de Pesca

van donar suport a esta iniciativa i l'han acompanyat en tot moment.

Alginet va ser nomenat gerent del GALP Mar de l'Ebre l'any 2016 Foto: Sofia Cabanes

L'aqüicultura també veu amb preocupació com la pujada de temperatures als estius deixa any rere any les ?collites? de musclos i ostres tocades. S'haurà de plantejar alguna solució dràstica en este sentit? (traslladar muscleres, obrir la badia dels Alfacs,...)

El sector aqüícola del Delta treballa des de fa temps en trobar una solució efectiva als efectes palpables del canvi climàtic. Ho fa, i ho ha de seguir fent des del sentit comú i generant les complicitats que calgue per revertir-ho. Per això s'ha creat la Taula de cogestió de l'Aqüicultura, com un instrument de debat i de reflexió del present i futur del sector entre administracions competents, sector i el món científic.

?Em preocupa el relleu generacional, i que no siguem capaços de garantir la continuïtat dels nostres ports i confraries?

El sector aqüícola treballa aquí al territori, amb l'escola d'aqüicultura de la Ràpita, per integrar les noves generacions en este sector professional. Però en el cas del sector pesquer, manca este relleu generacional?

L'Escola d'Aqüicultura dels Alfacs fa des de molts anys una feina excel·lent, que hauríem de reforçar entre els municipis del Delta, per tal que els nostres joves tinguen la inquietud de formar-se en un àmbit que té molt de potencial a nivell econòmic. Aquí produïm el 90% dels musclos i ostres que es fan a Catalunya, i moltes famílies viuen d'este sector. Ara, tenim l'oferta, però potser

ens caldria més demanda. El mateix passa entre el sector pesquer. Em preocupa el relleu generacional, i que no siguem capaços de garantir la continuïtat dels nostres ports i confraries. La pesca no és només economia, és també una manera de vertebrar els nostres pobles, la nostra cultura o la nostra tradició.

Per què? Hi influeix la duresa del treball i els baixos sous?

Durant anys hem dit als nostres joves que havien d'estudiar, com si la clau de l'èxit personal fos exclusivament obtenir títols universitaris o els màsters i potser els hem apartat inconscientment dels principals sectors productius del nostre país. Hem de fer un enorme esforç perquè els joves de l'Ebre coneguen el món de la mar i que s'hi puguin implicar. És un món dur, com molts altres, però enganxa. Veig joves pescadors que et transmeten una estima per la seua faena i un compromís per l'entorn que els fa imprescindibles per conquerir tots els reptes que hem comentat.

L'any 2016 va ser nomenat gerent de la GALP Mar de l'Ebre. Quina ha estat la seua vivència personal fent-ne balanç?

Sóc net de pescador, i m'he criat voltat de gànguils, ralls o rastells de tallarina però la oportunitat que sem va obrir amb el GALP Mar de l'Ebre m'ha canviat la vida. No exagero. He conegut un món apassionant, de gent honesta, compromesa amb la seva feina i que lluita cada dia amb il·lusió per avançar. Les confraries de pescadors són exemple de treball en equip, de cooperació i de perseverança. Conèixer més a fons la realitat del sector pesquer i aqüícola m'ha fet adonar encara més de tot el potencial que tenim.